

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

JASZOWICE

NA LATA 2016 - 2022

WSTĘP

Celem opracowania Planu Odnowy Miejscowości Jaszowice jest sformułowanie strategii rozwoju wsi Jaszowice.

Przedmiotem opracowania planu jest:

Część I – Opis miejscowości

- Lokalizacja
- Historia
- Charakterystyka wsi
- Atrakcyjność turystyczna

Część II - Analiza Zasobów miejscowości

Część III - Analiza SWOT (analiza silnych i słabych stron, możliwości i zagrożeń)

Część IV - Planowane kierunki rozwoju miejscowości

- Opis planowanego przedsięwzięcia w perspektywie 7 lat
- Harmonogram planowanego przedsięwzięcia
- Szacunkowy kosztorys planowanego przedsięwzięcia

Plan Odnowy Miejscowości Jaszowice jest dokumentem niezbędnym w przypadku ubiegania się o dofinansowanie planowanych zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020.

Część I – OPIS MIEJSCOWOŚCI

1. LOKALIZACJA

Miejscowość Jaszowice położona jest w Gminie Zakrzew, leży 14 km od Radomia w kierunku zachodnim. Administracyjnie należy do powiatu ziemskiego radomskiego. Sąsiaduje z takimi miejscowościami jak: Gołędzin, Jaszowice Kolonia, Zakrzew Kolonia, Zakrzewska Wola. Wieś Jaszowice rozpościera się na około 350 hektarach i jest położona przy traktzie prowadzącym do miejscowości Domaniów, gdzie znajduje się atrakcyjny zalew, z którego korzysta nie tylko ludność z okolicznych wiosek, ale również mieszkańcy Radomia.

Lokalizacja wsi

2. HISTORIA

W 1395 roku, gdy ustalano do kogo należą dziesięciny z Gołędzina, świadkiem był pewien rycerz z Jaszkowic (*de Jassowicze*). Jest to pierwsza wzmianka o tej miejscowości w kronikach. Nazwa wsi pochodzi od imienia „Jasz”. Możliwe, że wieś założyli rycerze z Mazowsza, z miejscowości Jaszew. Adam Boniecki w „Herbarzu Polskim” łączy rody z Jaszewa na Mazowszu i z Jaszkowic w powiecie radomskim. Pieczętowali się herbem Owada lub Ślepowron.

Kolejna wzmianka o wsi pochodzi z 1406 roku, kiedy dziekan kielecki zaświadczał rozdziały majątków. Tu również wymienia się rycerza z Jaszkowic (*de Jasschowicze*).

Następne zapisy datowane są na 1411 i 1417 rok. W tym czasie dziedzicem wsi był Dersław herbu Owada. Kolejnymi właścicielami byli Maciej i Jan, notowani w 1440 roku. Natomiast w początkach XVI wieku dziedzicem wsi był Florian Jaszewski.

Podczas spisu podatkowego z 1569 roku wieś dziedziczyło wielu Jaszewskich: Jan, Stanisław, Kasper i Jarosz. Jaszewscy z czasem przenieśli się w inne rejony kraju. W XVII i w XVIII wieku spotykani byli w województwie lubelskim i ruskim. Jaszkowice przeszły na własność innych rodów.

W 1762 roku wieś kupił Bonawentura Dąbrowski. Po Dąbrowskich dziedzicami zostali Stadniccy. Dzierżawili oni Jaszowice miejscowym szlacheicom. W końcu XVIII wieku dzierżawcą wsi był Leopold Zdziechowski. W 1864 roku wieś włączono do gminy Zakrzew.

W XIX wieku dziedzicami byli Proszkowscy. Około 1860 roku folwark Jaszkowice nabył Władysław Grodziński z Zakrzewa. Kolejnym dziedzicem wsi został Feliks Grodziński (1861-1923) — absolwent Instytutu Rolniczego w Puławach. Gdy Grodziński objął folwark, wprowadzał do swojego gospodarstwa nowinki techniczne (nowe maszyny, nawozy sztuczne). Zajmował się też uprawą chmielu, hodowlą koni, a nawet produkcją masła na eksport. Był człowiekiem szanowanym przez społeczność powiatu, dlatego wybrano go na sędziego pokoju w Przytyku. Co tydzień brał udział w przytyckich sesjach sądowych. Jego żoną była Bronisława z Arkuszewskich (1868-1932).

W czasie I wojny światowej folwark i wieś Jaszkowice uległy pożarowi. Uratowały się tylko dwór i spichlerz. Po wojnie majątek nie mógł się podnieść z upadku i dlatego Grodziński sprzedał część ziemi. Feliks Grodziński zmarł w 1923 roku i jest pochowany w Radomiu. Ostatnim właścicielem folwarku był jedyny syn Feliksa, Jerzy Grodziński. Gospodarował do 1941 roku, kiedy to Niemcy przejęli majątek pod swój zarząd. W 1945 roku folwark Jaszkowice został rozparcelowany, a dwór rozebrany.

3. CHARAKTERYSTYKA WSI JASZOWICE

Jaszowice to malownicza miejscowość położona 14 km od Radomia na terenie Gminy Zakrzew.

Na terenie wsi zameldowanych jest 186 osób, według stanu na dzień 31.12.2014r. Atrakcyjne usytuowanie Jaszowic w pobliżu Radomia, powoduje chętnie osiedlanie się tutaj ludzi wyprowadzających się z miasta. Czas dojazdu do centrum Radomia samochodem to ok. 15 minut. Istnieje również wiele połączeń publicznymi, zbiorowymi środkami transportu.

Struktura miejscowości:

Miejscowość Jaszowice charakteryzuje się częściowo zwartą zabudową jednorodzinnych domków mieszkalnych wzdłuż drogi powiatowej nr 3503W Młódnice- Jarosławice – Cerekiew - Radom oraz wzdłuż dwóch dróg gminnych. Pozostała część domostw ma układ zagrodowy i jest rozproszona.

Obszar przestrzeni publicznej - to teren działki nr 1149/1, która kiedyś stanowiła wspólna własność mieszkańców wsi. Jest to obszar w centralnej części miejscowości, do którego dostęp mają wszyscy mieszkańcy. Pełne zagospodarowanie tego obszaru jest priorytetem dla mieszkańców wsi. Na obszarze działki, za terenem Domu Ludowego planuje się w przyszłości budowę boiska sportowego oraz placu zabaw dla dzieci.

Obok znajdują się przystanek autobusowy, a kilka metrów dalej przydrożna figurka. Ponadto charakterystycznym miejscem w tej miejscowości jest teren po nieistniejącym już dworze i folwarku. Jest to park, położony w południowej części miejscowości, nieco na uboczu, aktualnie teren ten jest własnością prywatnej osoby. Wiedzie do niego malownicza droga, tzw. aleja kasztanowa.

Obecnie w miejscowości nie funkcjonuje żaden sklep ogólnospożywczy.

Jaszowice znajdują się 4 km od miejscowości Zakrzew, które stanowi najbliższe zaplecze usługowe, handlowe i administracyjne. Jest tam Urząd Gminy, Publiczne Gimnazjum, Publiczna Szkoła Podstawowa, Ośrodek Zdrowia, apteka, poczta, Oddział Banku Spółdzielczego, OSP, policja, boisko sportowe Orlik, Szkolne Muzeum Regionalne, 7 sklepów, fryzjer, kwiaciarnia.

4. OPIS OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.

Obszarem o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców wsi Jaszowice jest teren działki nr 1149/1. W roku 2015 na terenie działki wybudowany został Dom Ludowy Jaszowice. Ponadto teren przed budynkiem został utwardzony, powstał wjazd i miejsca postojowe. Cała działka zyskała nowe ogrodzenie a sama świetlica podstawowe wyposażenie.

Poza tym teren za Domem Ludowym nadal jest niezagospodarowany. Po zrealizowaniu wszystkich zamierzonych w obrębie miejscowości inwestycji mieszkańcy zyskają centrum wsi dysponujące infrastrukturą umożliwiającą im nawiązywanie kontaktów, zacieśnianie więzi międzysąsiedzkiej, rozwijanie zainteresowań czy kultywowanie lokalnych tradycji czy zwyczajów. Dom ludowy oraz teren do niego przyległy jest miejscem ogólnie - dostępnym i bezpłatnym dla wszystkich mieszkańców.

Budynek domu ludowego

Zagospodarowanie działki nr 1149/1 oraz doposażenie nowego Domu Ludowego stanowiącego także centrum wsi jest priorytetem dla lokalnej społeczności.

5. ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA

Jaszowice, dzięki staraniom władz samorządowych oraz środowiska lokalnego staje się z roku na rok miejscowością o coraz większych walorach turystycznych.

Do niedawna, jedyną atrakcją tej wsi stanowiła historia, która na przestrzeni wieków pozostawiła wiele śladów.

Obecnie przez Jaszowice przebiegają szlaki rowerowe łączące tę miejscowość z innymi wsiami atrakcyjnymi turystycznie. To właśnie tędy wiedzie szlak do Domaniowa, gdzie znajduje się zalew, drugi pod względem powierzchni w woj. mazowieckim. Tędy też prowadzą szlaki do innych miejscowości, w których znajdują się ślady przeszłości, dzięki którym możemy poznać historię Zakrzewskiej Ziemi. Ponadto w roku 2017 planuje się budowę ścieżki rowerowej, zadanie to realizowane będzie przez Powiat Radomski.

Część II - ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

1. Co wieś wyróżnia?

- Korzystne położenie geograficzne
- Tradycje historyczne i atrakcyjność turystyczna

2. Jakie pełni funkcje?

- Rolnicza
- Mieszkaniowa

3. Kim są mieszkańcy wsi ?

Osoby w wieku:

zameldowanych – 186

- do 17-tu lat - 32

- od 18-tu lat - 154

Mieszkańcy są silnie związani ze swoją wsią. W większości jednorodni etnicznie i wyznaniowo (wyznanie rzymsko-katolickie).

Zacieśniona więź rodzinna i międzypokoleniowa.

4. Co daje mieszkańcom utrzymanie?

Utrzymują się z:

- Rolnictwa
- Świadczenia emerytalne i rentowe
- Zasiłki dla bezrobotnych oraz zasiłki z GOPS-u
- Praca poza wsią, w usługach, urzędach, szkołach, przemyśle

Część mieszkańców musi szukać pracy poza rolnictwem i poza Jaszowicami (szczególnie młodzież po ukończeniu szkół zawodowych, ogólnokształcących, także szkół wyższych). Przeważają gospodarstwa średniej wielkości. Rolnicy są dobrze zorganizowani. Istnieje również kilka dużych gospodarstw rolnych, które zatrudniają pracowników z terenu wsi. Mieszkańcy szukają również pracy u miejscowych przedsiębiorców. Większa liczba gospodarstw posiadających trwałe źródła dochodu z działalności gospodarczej poza rolnictwem.

5. Jak wieś jest zorganizowana?

- Rada Sołecka
- Kółko różańcowe

Organizacja działa prawidłowo i współpracuje z władzami Gminy

6. W jaki sposób rozwiązywane są problemy na wsi?

- Rada Gminy
- Rada Sołecka
- Mieszkańcy
- Organizacje działające we wsi
- GOPS

Współpraca między władzami Gminy, mieszkańcami i organizacjami działającymi we wsi układa się pomyślnie.

7. Jakie obyczaje wieś pielęgnuje i rozwija?

Kultywowane są tradycje wiejskie. Obchodzone są rocznice i Święta Państwowe, wprowadzony został zwyczaj wywieszania flag narodowych z tych okazji na domach prywatnych. Rozgrywane mecze piłki nożnej.

Mieszkańcy organizują różnorodne uroczystości i spotkania w nowo wybudowanym Domu Ludowym. Chętnie współpracują i zacieśniają więzi nawet pomiędzy poszczególnymi pokoleniami.

Na przyszłość planuje się dalsze kultywowanie sportu i rekreacji, a także utrzymać dotychczasowe obchody. Wzmocnienie funkcji kulturowej wsi, utrwalenie tożsamości rodziny. Dbanie o podtrzymanie tradycji i lokalnych obyczajów.

8. Jak wygląda wieś?

- Zwarta zabudowa wzdłuż ciągów komunikacyjnych
- Gospodarstwa rolne
- Liczne kompleksy leśne

9. Jakie są mieszkania i obejścia?

Posesje zaopatrzone w wodę z wodociągu wiejskiego. Duża liczba gospodarstw domowych posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków. Przy domach ogrodzenia, podwórka, budynki gospodarcze. Wieś telefonizowana. Dobry stan budynków.

10. Jaki jest stan otoczenia i środowiska?

Na terenie miejscowości znajduje się zbiornik wodny, który został odtworzony w roku 2015. Nowy obiekt stał się lokalną atrakcją, zimą wykorzystywany jest przez mieszkańców jako lodowisko. Istnieją zwarte kompleksy leśne. Ptaki: sikory, sówki, słowiki, skowronki, drozdy, sowy, bażanty, kuropatwy, bociany.

Zwierzęta: zające, sarny, jeże, lisy, dziki bobry oraz ostatnio zaobserwowano bytność orła.

Środowisko naturalne wsi jest w chwili obecnej w bardzo dobrym stanie. Nie posiada zagrożeń dla stanu czystości powietrza, wód, gleb i nie ma także większych źródeł hałasu. Mieszkańcy segregują śmieci. Funkcjonują gospodarstwa ekologiczne.

11. Jak jest rolnictwo?

- Indywidualne

Rolnictwo jest utrzymywane w dobrej kulturze rolnej, przewaga gospodarstw średnich i małych.

Gospodarstwa osiągają dochody z dodatkowych źródeł przekształcają się w kierunku produkcyjnym i usługowym.

12. Jakie są powiązania komunikacyjne?

Komunikacja autobusowa PKS, bus, zadowalająca. Stan dróg dobry. Wieś położona jest przy drodze powiatowej nr 3503W i dwóch drogach gminnych. Tablice informacyjne i kierunkowskazy. Liczne ścieżki rowerowe.

W 2015 roku wzdłuż drogi powiatowej został wybudowany chodnik prowadzący przez centrum wsi, dzięki czemu droga ta stała się bezpieczniejsza dla mieszkańców. Zadowalający stan techniczny sieci telekomunikacyjnej, brak szybkich łączy internetowych.

Część III - ANALIZA SWOT

Podczas sporządzania „Planu odnowy miejscowości Jaszowice”, określone zostały czynniki decydujące o możliwości realizacji priorytetów, tzw. Mocne Strony oraz bariery w realizacji tych priorytetów, tzw. Słabe Strony.

W poniższych zestawieniach zostały wyszczególnione mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Mocne strony

- Położenie geograficzne (blisko Radomia, zalewu w Domaniewie)
- Czyste otoczenie i środowisko naturalne
- Dobre położenie komunikacyjne
- Podstawowa infrastruktura publiczna – budynek Domu Ludowego
- Istnienie terenu do zagospodarowania na cele rekreacyjne
- Wysoki poziom migracji i duży ruch na rynku nieruchomości
- Tradycje historyczne
- Wyposażenie gospodarstw w infrastrukturę (woda, czyszczalnie ścieków, telefony)
- Spójne wyodrębnione centrum wsi
- Aktywna Rada Sołecka
- Tradycja wspólnej pracy na rzecz lokalnej społeczności
- Uczciwi i pracowici mieszkańcy

Słabe strony

- Braki w infrastrukturze (miejsca wypoczynku i rekreacji, drogi gruntowe bez oznakowania i oświetlenia)
- Duże natężenie ruchu na drodze powiatowej
- Wysokie bezrobocie
- Ubożenie społeczeństw

Szanse

- Środki z Unii Europejskiej
- Promocja Gminy i miejscowości, jej pozytywny wizerunek
- Położenie geograficzne
- Wzrost znaczenia ekologii
- Aktywne pielęgnowanie tradycji i podtrzymywanie więzi międzysąsiedzkich.

Zagrożenia

- Wzrost bezrobocia
- Narastające problemy socjalne, spowodowane ubożeniem społeczeństwa
- Emigracje młodych ludzi w poszukiwaniu pracy
- Niedostosowanie gospodarstw do wymogów unijnych
- Brak dostatecznych środków finansowanych na inwestycje wsi
- Obawa przed lokalizacją na terenie wsi dużych przedsiębiorstw produkcyjnych stanowiących zagrożenie dla środowiska naturalnego
- Apatia społeczeństwa

Część IV - PLANOWANE KIERUNKI ODNOWY MIEJSCOWOŚCI JASZOWICE

Wizja Odnowy i Rozwoju Wsi

Wieś Jaszowice jest miejscowością:

- **zrównoważonego rozwoju, zachowującą walory kulturowe i środowiska naturalno - przyrodniczego,**
- **stwarzającą warunki dla działalności na rzecz środowiska, mieszkalnictwa, rolnictwa, rekreacji i turystyki.**

Finansowanie

Źródłami finansowania zadań w ramach Planu Odnowy Miejscowości Jaszowice będą:

- budżet Gminy Zakrzew,
- środki Unii Europejskiej
- środki budżetu państwa

Projekty na lata 2014-2021 realizowane będą min. w ramach:

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020

Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016 - 2019

Wojewódzki Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej

Oczekiwania i potrzeby mieszkańców są na bieżąco monitorowane przez władze gminy i w miarę możliwości zaspokajane.

OPIS PLANOWANYCH INWESTYCJI NA LATA 2016-2022.

W ramach odnowy miejscowości planuje się szereg projektów i inwestycji mających na celu rozwój wsi, aktywizację społeczności lokalnej oraz poprawę standardu życia mieszkańców.

W roku 2016 planuje się zakup wyposażenia komputerowego i multimedialnego do nowopowstałego Domu Ludowego. Przewidywany koszt to 50 000,00 zł. Środki zostaną pozyskane w ramach Osi IV Leader. Doposażenie domu ludowego umożliwi realizację zorganizowanych spotkań społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Dom Ludowy będzie mógł w zwiększonym zakresie pełnić funkcję centrum kultury, a także będzie integrować i aktywizować środowiska lokalne. Dzieci i młodzież, a także dorośli będą mieli dostęp do komputerów wyposażonych w Internet co znacznie zwiększy atrakcyjność tego miejsca oraz umożliwi szybki dostęp do informacji. Młodzi ludzie będą mogli efektywnie spędzać czas wolny od zajęć szkolnych. Mieszkańcy będą mogli rozwijać swoje umiejętności artystyczne poprzez organizowanie wystaw, konkursów oraz prezentacji własnej twórczości: literackiej, robótkarskiej, plastycznej itp. Świetlica jest i będzie miejscem spotkań wszystkich grup społecznych. Ułatwi wymianę poglądów, zainteresowań oraz przyczyni się do integracji społeczności wiejskiej. Świetlica będzie miejscem dopingującym wychowywanie dzieci i młodzieży w duchu miłości do własnego regionu. Wesprze mieszkańców w ich różnorodnych inicjatywach i dążeniach.

Najważniejszym priorytetem na rok 2017 jest **Przebudowa drogi gminnej Jaszowice – Zakrzew-Kolonia** łączącej obie miejscowości. Jest to droga o łącznej długości 3500 m. Odcinek w obrębie miejscowości Jaszowice ma długość 500 m. Koszt zadania wynosi ponad 2 066 418,00 mln zł. Obecnie droga ma nawierzchnię gruntową, planuje się budowę nawierzchni asfaltowej oraz poboczy. Realizacja zadania umożliwi mieszkańcom Jaszowic szybszy i sprawniejszy dojazd do miejscowości Zakrzew, która stanowi najbliższe centrum administracyjno – usługowo- handlowe dla lokalnych mieszkańców. Ponadto w Jaszowicach droga łączy się z drogą powiatową, wzdłuż której planuje się w roku 2017 budowę ścieżki rowerowej oraz modernizację skrzyżowania. Gmina Zakrzew planuje pozyskać środki na realizację zadania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

Zadaniem na rok 2018 będzie budowa boiska sportowego w dalszej części placu, tuż za Domem Ludowym. Przewidywany koszt to około 323 768,50 zł – środki własne gminy Zakrzew oraz środki PROW 2014-2020.

W dalszej perspektywie priorytetowym zadaniem jest w roku 2019 jest budowa placu zabaw z nawierzchnią bezpieczną. Urządzenia te znajdą się tuż obok Domu Ludowego. Dzięki tej inwestycji miejscowość zyska w pełni urządzone i zagospodarowane centrum wsi, które kompleksowo zaspokoi wiele potrzeb mieszkańców. Przewidywany koszt inwestycji to około 53 000,00 zł. Na ten cel gmina Zakrzew będzie się starała pozyskać środki z funduszy unijnych min. PROW 2014-2020.

W roku 2020 mieszkańcy miejscowości zaplanowali budowę drogi gminnej Jaszowice – Jaszowice-Kolonia. Obecnie jest to droga gminna gruntowa o długości 1200 m w obrębie miejscowości Jaszowice, natomiast cała droga ma długość 1800 m. Jest to ostatni etap przebudowy ciągu komunikacyjnego łączącego sąsiadujące ze sobą miejscowości Jaszowice i Jaszowice-Kolonia. Koszt ostatniego etapu budowy drogi to około 1 500 000,00 zł. Środki na realizację tych inwestycji Gmina Zakrzew pozyska z Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016 – 2019.

W roku 2021 planuje się organizację festynu integrującego społeczność oraz udostępnienie oferty stałych zajęć kulturalnych w Domu Ludowym. Środki na ten cel zostaną pozyskane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, przewidywany koszt festynu to około 30 000,00 zł. Zorganizowana impreza zacieśni więzi między lokalną społecznością a stałą ofertą zajęć w Domu ludowym umożliwi mieszkańcom aktywne włączenie się w życie swojej miejscowości.

Zadaniem na rok 2022 jest budowa drogi gminnej łączącej miejscowość Jaszowice z sąsiednim Gołędzinem. Jest to droga gruntowa, o długości około 800 m. Jest to zadanie ważne dla mieszkańców ze względu na zmniejszającą się powierzchnie pod zabudowę mieszkaniową przy istniejących drogach asfaltowych. Ponadto droga ta stanowi alternatywę dla istniejącej drogi powiatowej, która szczególnie w okresie letnim wykazuje bardzo duże natężenie ruchu. Przewidywany koszt zadania to 700 000,00 zł, środki na ten cel pochodzić będą z budżetu gminy Zakrzew oraz budżetu państwa.